

Zegelplichtigheid van verzoekschriften om vrijstelling (kwijschelding) van verhooging van belastingen.

In de Verzameling van Beslissingen, welke vanwege het hoofdkantoor van den dienst der belastingen wordt uitgegeven (kortweg V. v. B. genoemd), is onlangs onder No. 846 een brief van den Hoofdinspecteur van Financiën, No. D-Bl. 4/27/6 dd. 4 September 1935, gepubliceerd, welke verdient, in dit blad eens nader in beschouwing te worden genomen.

Deze brief heeft n.l. betrekking op de zegelplichtigheid van verzoekschriften om vrijstelling (kwijschelding) van verhoogingen van belastingen. Naar het oordeel van den Hoofdinspecteur behoren zoodanige verzoekschriften op zegel te worden gesteld. Dit zal dan echter niet alleen gelden voor de verzoekschriften, welke betrekking hebben op de in den brief genoemde landsbelastingen, doch evenzeer voor de verzoekschriften als hier bedoeld, welke worden ingediend ter zake van eenige locale belastingen.

Immers nagenoeg elk ressort zal wel ten minste één belastingverordening hebben, waarin wordt bepaald, dat bij gebreke van aangifte het bedrag der belasting met een zeker percentage wordt verhoogd. Dat na oplegging van een aanslag inclusief deze verhooging, „kwijschelding” van deze verhooging wordt gevraagd, komt nogal eens voor, en dus verdient bovenvermelde meening van den Hoofdinspecteur, dat zoodanige verzoeken op gezegeld papier behoren te worden gesteld, ook de aandacht van de provinciale, stads- en regentschapsraden, die op deze verzoeken een beslissing hebben te nemen.

Er is met deze aangelegenheid ook voor de besturen der locale ressorten een financieel belang gemoeid.

Niet slechts in zooverre, dat een stijging van 's Lands middelen door een meerdere opbrengst van het zegelrecht (waar het den Hoofdinspecteur van Financiën wel om te doen zal zijn) uiteindelijk ook de locale ressorten ten goede komt. De zaak kan, althans in theorie, voor de besturen der ressorten meer directe financiële gevolgen hebben.

Volgens artikel 15 lid 1 der Zegelverordening, zooals dit luidt ingevolge Staatsblad 1933 no. 327, wordt o.m. „door de besturen van provincien en zelfstandige gemeenschappen, bedoeld in artikel 121 der Indische Staatsregeling — geen rekening gehouden met den inhoud van eenig stuk, dat, hoewel aan zegelrecht onderworpen, ongezegeld of niet voldoende gezegeld

te hunner kennis wordt gebracht”, terwijl volgens het 2e lid van dit artikel voor iedere overtreding een boete van f 100,— wordt verbeurd.

Door een beslissing te nemen op een ongezegeld verzoekschrift om een aanslag te verminderen met het bedrag der verhooging, stellen de besturen der autonome gemeenschappen zich dus bloot aan een boete van f 100,—, althans indien de bovenvermelde opvatting van den Hoofdinspecteur van Financiën juist is.

Dit leidt ons tot twee vragen :

- 1e. is de opvatting van den Hoofdinspecteur juist ?
- 2e. bij welke autoriteit berust de beslissing over het al dan niet juist zijn van deze opvatting en welke procedure moet worden gevolgd om zoodanige beslissing te verkrijgen ?

Wij zullen die beide vragen achtereenvolgens in beschouwing nemen.

Ad 1e. Het gaat hier om de toepassing van artikel 31, II, no. 7 der Zegelverordening, hetwelk inhoudt, dat geen zegelrecht is verschuldigd voor :

„De aangiften, kennisgevingen en andere geschriften, welke voor de regeling van belastingen, door of namens de belastingsschuldigen worden gedaan of opgemaakt, de verzoekschriften en bezwaarschriften betreffende den aanslag of de heffing, de aanslagbiljetten en andere kennisgevingen, de dwangschriften, de acten van beëdiging en waardeering en daartoe betreffende geschriften in belastingzaken, alsmede de bewijzen van vergunning tot het slachten van dieren.”

De argumentatie van den Hoofdinspecteur, welke hem in den meerbedoelden brief brengt tot de conclusie, dat deze bepaling niet toepasselijk is op verzoekschriften om vrijstelling (kwijschelding) van een verhooging van belasting — beter uitgedrukt : om een aanslag te verminderen met het bedrag der daarin begrepen verhooging — is de volgende.

„In V. v. B. 512 (brief van den Directeur Financiën aan den Gouverneur-Generaal van 13 Januari 1930 no. I. B. 1/3/4) is betoogd, dat verzoekschriften om toepassing van artikel 1 der ordonnantie van 27 Mei 1938 Staatsblad no. 187 *) en om kwijschelding van boeten in belastingzaken, steeds op gezegeld papier dienen te worden gesteld, zulks op den grond dat niet beoogd wordt het rechtmatig bestaan van den aanslag of de heffing zelve aan te tasten, zoodat de vrijstelling van artikel 31, II, no. 7 der Zegel-

*) bevattende de „Regeling van de bevoegdheid tot teruggave en vrijstelling van belasting in bijzondere gevallen”, de zoogenaamde billijkheidsordonnantie.

verordening 1921 op deze stukken niet van toepassing is".

„Op denzelfden grond behooren ook verzoekschriften om vrijstelling of kwijtschelding c. q. teruggave van verhoogingen van kohierbelastingen op gezegeld papier te worden gesteld".

Deze argumentatie verdient de kwalificatie „kort", maar is zij ook „krachtig"? Wij meenen van niet; sterker, wij achten haar ten eenen male onjuist.

In het bovenstaande, geciteerd uit V. v. B. 846 is n.l. de inhoud van V. v. B. 512 niet volledig weergegeven. In V. v. B. 512 staat woordelijk:

„Bij de beoordeeling van de vraag, of een geschrift betreffende belastingaangelegenheid al dan niet onder deze bepaling (van artikel 31, II, no. 7 der Zegelverordening 1921) valt, geldt derhalve als criterium voor de vrijstelling van zegelrecht, dat zoodanig geschrift moet zijn opgemaakt, hetzij voor de *regeling*, d.w.z. *ter vaststelling*, van belastingen, hetzij betrekkelijk den aanslag of de heffing, d.w.z. *ter erlanging van wijziging van de belastingschuld*".

Waar de Hoofdinspecteur zich in zijn laatste beslissing (V. v. B. 846) beroept op V. v. B. 512, ligt het toch klaarblijkelijk in zijn bedoeling om voort te bouwen op het in V. v. B. 512 ingenomen standpunt.

Wanneer men nu echter de laatstelijk geciteerde passage uit V. v. B. 512 ontleedt, dan moet men echter naar het voorkomt komen tot een conclusie, lijnrecht tegenovergesteld aan de meening van den Hoofdinspecteur.

Het gaat dan immers om de vraag of een „verzoek om vrijstelling (kwijtscheiding) van belastingen" valt onder:

a. geschriften, welke voor de regeling van belastingen door of namens belastingschuldigen worden gedaan of opgemaakt;

dan wel onder:

b. verzoekschriften en bezwaarschriften betrekkelijk den aanslag of de heffing.

Dat een verzoekschrift om vermindering van den aanslag met het bedrag der verhooging wegens niet tijdige aangifte niet zoude zijn een „geschrift opgemaakt voor de regeling van (een) belasting" kan alleen dan worden volgehouden, wanneer men het begrip belasting zoo eng interpreteert, dat hieronder alleen valt hetgeen men aan hoofdsom in eenige belasting heeft te voldoen, waartegenover de — naar dzz. meening meer gebruikelijke — interpretatie staat, dat „belasting" alles is hetgeen een subject krachtens de betreffende ordonnantie heeft te voldoen.

Tegen de enge opvatting pleiten voor wat betreft de belastingen van provincies, stadsgemeenten en regentschappen o.a. de bewoordingen van artikel 1 van de ordonnantie in Staatsblad 1936

no. 372 (houdende Regelen voor de invordering van kohierbelastingen van provincies enz.), Dit artikel spreekt van de „belastingen, begrepen in kohieren" enz. en noemt naast deze „belastingen" nog slechts „de verhoogingen (ten rechte boete) van die belastingen wegens niet tijdige betaling". Indien dus de verhooging van een aanslag niet onder „belastingen" viel, zou aan de invordering van deze verhoogingen door middel van een dwang-schrift dus een wettige grondslag ontbreken.

Waar een verschillende interpretatie van het begrip „belasting" in twee ordonnantie's geheel onhoudbaar en ook ten eenen male onjuist moet zijn, zal men dus — zooals tot dusverre ook gebruikelijk was — in art. 31, II no. 7 onder „belasting" mede moeten verstaan de „verhooging van een aanslag wegens niet tijdige aangifte", wil men althans niet in strijd komen met de voor de praktijk noodzakelijke interpretatie van artikel 1 der ordonnantie in Staatsblad 1926 no. 372.

Legt men het criterium van V. v. B. no. 512 aan op „verzoekschriften om vrijstelling of kwijtschelding c. q. teruggave van verhoogingen van kohier-belastingen" dan zal men de conclusie, dat deze verzoeken vallen onder artikel 31, II, no. 7, toch zeer bezwaarlijk kunnen afwijzen. Deze verzoeken zijn toch zeer zeker „betrekkelijk den aanslag" en strekken ongetwijfeld „ter erlanging van wijziging van de belastingschuld".

Slechts indien men de opvatting zoude huldigen, dat de „verhooging" geen deel uitmaakt van den „aanslag" zou deze conclusie juist zijn.

Doch de vraag dient gesteld te worden, wat men onder „aanslag" anders zou kunnen verstaan dan het totale ten kohiere gebrachte bedrag van een belastingschuld krachtens eenige belasting-ordonnantie of -verordening.

In de opvatting van den Hoofdinspecteur van Financiën wordt „aanslag", geïdentificeerd met „hoofdsom van den aanslag", hetgeen toch wel met de geheele gangbare terminologie in strijd is.

Thans is aan de orde de hierboven onder 2e gestelde vraag:

bij welke autoriteit berust de beslissing over het al dan niet juist zijn van de opvatting van den Hoofdinspecteur en welke procedure moet worden gevolgd om terzake een beslissing van den betrokken autoriteit uit te lokken.

Het zegelrecht behoort tot die belastingen, waarbij de overheid zich feitelijk niet met de heffing bemoeit. Iedere belastingplichtige, dat is dus elk individu, want ieder heeft op zijn beurt wel eens een zegel te koop en op andere wijze zegelrecht te voldoen, dient de desbetreffende bepaling der zegelverordening 1921 te kennen en toe passen. Slechts wanneer de overheid kennis krijgt van een overtreding van de voorschriften dezer ordonnantie,

komt zij in het geweer en wordt een boete opgelegd. Deze boete wordt echter niet opgelegd door den strafrechter, doch door den fiscus, het is een fiscale en geen strafrechtelijke boete.

Wel is waar kan de overtreder voor den strafrechter gebracht worden, doch dit geschiedt alleen wanneer het niet of te weinig betaalde recht en de boete niet onmiddellijk worden betaald (artikel 119 lid 2). Hieruit volgt dus, dat de boete wordt opgelegd door het uitvoerend gezag; door den autoriteit, die de overtreding heeft geconstateerd.

Een instantie, waarbij men bezwaar kan maken tegen een opgelegde boete, kent deze ordonnantie echter niet. Zij geeft geen regels voor de beslissing langs administratieve weg van een geschil tusschen belastingbetaler en den fiscus. Is de zegelrechtplichtige dan maar aan den „willekeur”, laten we liever zeggen, de vrije interpretatie, van den fiscus overgeleverd? Neen, uit artikel 121 lid 2 valt af te leiden, dat de zegelrechtplichtige niet geheel rechteloos is. Dit artikel bepaalt n.l. dat het recht tot terugvordering van betaalde zegelrechten en boeten vervalt door verloop van drie jaren na den dag der betaling. Het recht tot terugvordering wordt dus in de Zegelverordening zelve erkend. En bij gebreke van een bijzondere regeling of procedure voor deze terugvordering, moet deze dus bij den gewezen rechter aanhangig worden gemaakt.

Om een beslissing te verkrijgen over de al dan niet juistheid van de in het vorenstaande behandelde opvatting van den Hoofdinspecteur van Financiën zal dus een der in artikel 15 lid 1 bedoelde colleges of ambtenaren op een ongezegeld verzoekschrift uitspraak moeten doen, zich daarvoor de boete moeten laten opleggen en deze boete benevens het recht voldoen. Vervolgens zal hij dan het recht en de boete als onverschuldigd betaald moeten terugvorderen en in die procedure zal de burgerlijke rechter hebben te beslissen of inderdaad onverschuldigd betaald is geworden en daartoe moeten uitmaken of het recht verschuldigd was of niet.

Het zou interessant zijn indien eens een proces als hier bedoeld zou worden gevoerd. Wij zijn er nog niet van overtuigd, dat de rechter den Hoofdinspecteur van Financiën in het gelijk zou stellen.

Mr. L. F. ENGELKES-NIX.

Semarang, Januari 1936.

UIT DEN VOLKSRAAD.

Instelling der gouvernementen Sumatra, Borneo en Groote Oost (onderwerp 94).

Den Volksraad werd ter overweging aangebo-

den een ontwerp van besluit tot vaststelling van een aanvullende begrooting betreffende afdeeling IV der begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1936, in verband met de instelling van de Gouvernemen ten Sumatra, Borneo en Groote Oost.

Aan de toelichtende memorie, welke het ontwerp vergezelt, ontleenen wij het onderstaande:

Bestuurshervorming, met inbegrip van de voorbereiding van de indeeling van de Buitengewesten in drie gewesten.

Verdere voorzieningen voor de voorbereiding van de hervorming van het bestuurswezen, (gewijzigde omschrijving). Voorbereiding van de instelling van de Gouvernemen ten Sumatra, Borneo en Groote Oost (+ f 80798).

1. *De hoofdtrekken van het in 1931 en 1932 door Volksraad en Staten-Generaal aangenomen beginselenplan voor de bestuurshervorming in de Buitengewesten.*

Onderscheidenlijk in 1931 en 1932 vereenigden Volksraad en Staten-Generaal zich met de hoofdtrekken van het door de Regeering ingediende beginselenplan ¹⁾ omtrent de bestuurshervorming in de Buitengewesten. Dit plan gaf concreet aan op welke wijze de doelstellingen van de bestuurs-hervormingswet, gelegen in regionale autonome ontwikkeling en verlichting der centrale Regeering, in het uitgestrekte en in zijn samenstellende bestanddeelen sterk uiteenlopende en rijk geschaakte gebied der Buitengewesten zouden worden verwezenlijkt.

1) In den vorm van een afzonderlijke ontwerp-aanvullingsbegrooting met memorie van toelichting werd evenbedoeld beginselenplan op 25 Februari 1931 den Volksraad ter overweging aangeboden (Volksraadst. zittingsj. 1930—1931, Ond. 102, Afd. IV, stukken 1—3). Het door het College met de Regeering gevoerd schriftelijk en mondeling overleg voerde blijkens de aanneming van een tweetal moties-Kerckamp (Volksraadst. zittingsj. 1930—1931, Ond. 102, Afd. IV, stukken 10 en 11, vgl. ook Handelingen Volksraad zittingsj. 1931—1932, blz. 1494, tweede kolom onderaan) tot de aanvaarding van de door de Regeering voorgestelde onderbouw van het hervormingsplan. Een derde motie-Kerckamp, betrekking hebbende op den bovenbouw, en daarna ook de aanvullingsbegrooting, werden verworpen (Handelingen Volksraad zittingsj. 1930—1931, blz. 2813), zoodat de Regeering in onzekerheid verkeerde aangaande de meening van het College over den bovenbouw van het hervormingsplan. Aangezien Zij een uitspraak hierover voor het voortzetten van Haar voorgenomen arbeid van noode had, bood Zij 28 Juli 1931 den Volksraad ter overweging aan een ontwerp-aanvullende begrooting (Volksraadst. zittingsj. 1931—1932, Ond. 41, Afd. IV, stukken 1—3), waarbij de indeeling van de Buitengewesten in drie gewesten werd aan de orde gesteld. Deze aanvullende begrooting werd door den Volksraad aangenomen (Handelingen Volksraad zittingsj. 1931—1932, blz. 1540). Voor de behandeling in de Staten-Generaal zie Handelingen Tweede Kamer, zitting 1931—1932, blz. 1903—1908, 1920—1947, 1990—1995; id. Eerste Kamer blz. 669—674.

Als kerngedachten van dit plan kunnen worden aangemerkt :

wat het rechtstreeks bestuurd gebied betreft, staatkundige organisatie in die deelen van de Buitengewesten, die daarvoor in aanmerking komen, van bevolkingsgroepen in „groepsgemeenschappen”, en

wat het zelfbesturend gebied betreft, bestending van de bestaande politiek, gericht op versteviging en ontwikkeling van de zelfbesturende landschappen als eigen inheemsche bestuursvormen, waarbij geleidelijk gestuurd wordt naar het ontstaan van groepen van saamhorige en samenwerkende landschappen, groot en sterk genoeg om de omvangrijke taak dier zelfbesturen op den duur geheel in eigen handen te nemen.

De staatkundige organisatie, vervat in het evengenoemd beginselenplan, was derhalve gelegen op een niveau, boven dat van de bestaande inlandsche gemeenten, ten aanzien van welke laatste voortzetting der huidige politiek van versteviging en ontwikkeling in de bedoeling lag.

Deze hier uiterst beknopt aangeduide staatkundige organisatie zou worden opgebouwd in het kader van een administratieve indeeling gebaseerd op de instelling van een drietal groote gewesten: Sumatra, Borneo en Groote Oost, waarbij ten aanzien van het gewest Sumatra aanvankelijk werd voorgesteld, dit vrij spoedig om te zetten in een provincie. Bij de latere behandeling van het plan werd de provincie-vorming voorshands buiten beschouwing gelaten.

Aangezien de bestaande administratieve indeeling van de buitengewesten, zooals zij historisch is gegroeid, reeds in hooge mate rekening houdt met het voorkomen van onderling sterk verschillende bevolkingsgroepen en groepen van saamhorige zelfbesturende landschappen, lag het in de bedoeling deze bestaande indeeling binnen de omlijsting der nieuwe gewesten in stand te houden en op den grondslag dezer indeeling de gedachte staatkundige organisatie tot ontwikkeling te brengen.

Wat de ambtelijke organisatie van het bestuurskorps betreft, was het plan in zijn eindvorm gericht op handhaving, beneden de nieuw in te stellen Gouverneursfunctie, van het korps in zijn tegenwoordige geledingen en zooveel mogelijk met de daaraan thans verbonden bevoegdheden, met dien verstande nochtans dat in de basis der ambtelijke organisatie plaats zou worden ingeruimd voor een breeder ontwikkeling van inheemsch gezag. Omtrent bijzonderheden van die ontwikkeling behelsde het plan geen definitieve uitspraak; nadere bestudeering, nadat de nieuwe gewestelijke organisatie eenigen tijd zou hebben gewerkt, van hetgeen in de voor elk gebied uiteenlopende omstandigheden nuttig en verwezenlijkbaar zou blijken, zou ten deze tot beslissing leiden.

2. De om de crisis opgeschorte uitvoering van dit hervormingsplan moet bij diepere doorvorsching en volgens rijkere ervaring opgedaan bij het saneeringsbeleid, om de crisis doorgezet worden.

De tijdsomstandigheden waren aanleiding om bij de aanneming van dit hervormingsplan uitdrukkelijk te stipuleeren, dat met het oog op de kosten, omtrent uitvoering van dit plan nader overleg zou worden gepleegd. Met de uitkomsten van het daartoe ingestelde onderzoek werd de Volksraad in kennis gesteld in 1933 ¹⁾. Zij voerden tot de conclusie om de doorvoering van de hervorming om derwille van de kosten uit te stellen totdat in de ontwikkeling van 's Lands financiën een keer ten goede zou zijn gekomen. Wel overwoog de Regeering daarbij dat de ingrijpende bezuinigingen en versoberingen, welke toenmaals gaande en nog voor de boeg waren, minder bezwaarlijk zouden zijn geweest indien de Regeering daarbij de beschikking had gehad over het leiding-gevend en toezichtvoerend apparaat van het geprojecteerde nieuwe gewestelijk bestuur, maar volstrekt onontbeerlijk werd dit apparaat in het beleid, gelijk dit zich toenmaals afteekende, niet geacht.

Diepere doorvorsching en rijkere ervaring hebben verandering in dit inzicht aangebracht.

De bezuinigingen en versoberingen, in de afgelopen jaren doorgevoerd, hebben geleid tot een aanzienlijke uitdunning van de overheidsorganisatie en tot een uiterste beperking van de overheidszorg, zonder dat nochtans het evenwicht tusschen Landsuitgaven en Landsontvangsten is bereikt. Het tot stand brengen van verdergaande bezuinigingen veroorzaakt steeds ernstiger moeilijkheden, die binnen het kader van het huidig bezuinigingsbeleid niet kunnen worden opgeheven. De overtuiging was, dat het einde in zicht is van de versoberingsmogelijkheden binnen dit kader.

Een omstandigheid, die tot deze onbevredigende situatie in belangrijke mate heeft bijgedragen, ziet de Regeering hierin, dat de tot dusver gevolgde versoberings- en bezuinigingsmethode, hoe belangrijk ook de daarmede verkregen resultaten zijn, den bouw van het overheidsapparaat in wezen niet heeft beïnvloed, het gansche centraal geleide apparaat heeft laten voortbestaan, doch dit alleen in zijn werking heeft verzwakt. Om tot verder resultaat te kunnen komen dient men zich er ernstig rekenschap van te geven, dat een sterk gecentraliseerde overheidsorganisatie voor een gebied van den omvang als de Nederlansch-Indische Archipel noodzakelijk duur moet werken, zoodra de zorg der overheid zich gaat uitbreiden

¹⁾ Vgl. de nota omtrent de verdere doorvoering van de bestuurshervorming Volksraadst., zittingsj. 1932-1933, Ond. 117, Afd. IV, stuk 2 B.

en vertakken, zich gaat richten op diverse objecten welvaarts- en beschavingszorg.

Een gecentraliseerde overheidsorganisatie voert dan tot overadministratie en verzwarend van den last der centrale Regeering. Eerste eisch voor handhaving en uitbouw van welvaarts- en beschavingspolitiek is, dat buiten het regeeringscentrum organen worden geschapen, in staat en toegerust om in de talloze kleinere administratieve aangelegenheden te beslissen, zoodat deze zaken niet meer haar weg zullen vinden naar de Regeering. Ontlasting van het centraal gezag en doorgevoerde bezuiniging kunnen langs dezen weg worden verkregen.

Een sterk doorgevoerde decentralisatie opent nog andere perspectieven voor het saneeringsbeleid. Zij schept n.l. de gelegenheid om de behartiging van in haar wezen regionale zorg zoowel in materieel als in personeel opzicht stelselmatig en dus zonder eensdeels te overdrijven noch anderdeels tekort te schieten, in overeenstemming te brengen met een regionaal peil. Zij opent tevens de mogelijkheid om bezuinigingsmogelijkheden te realiseren door bij de distributie der overheidszorg vooral rekening te houden met de behoeften, waaraan regionaal de meeste beteekenis wordt gehecht. Een centraal beleid is uit zijn aard niet zoo goed in staat om plaatselijke gevoelens en behoeften naar hun juiste waarde te gevoelen en te onderkennen. In centraal verband kunnen deze voordeelen dus slechts onvoldoende worden verwezenlijkt, en dan nog slechts ten koste van een tijdroovende, omslachtige en kostbare administratie.

Allergewichtigst is ook de factor, dat in het verband der Landsadministratie thans in het algemeen elk overzicht ontbreekt tusschen overheidsmiddelen, welke de bevolking moet opbrengen en waarvan zij den druk ondergaat, en daaruit bekostigde zorg waarvan zij het nut ondervindt. De belastingen komen ten goede aan 's Lands ver verwijderde kas; welvaartszorg wordt bekostigd uit een voor de massa en haar hoofden onnaspeurlijke bron; verband tusschen deze beide is niet zichtbaar aanwezig.

Door telkens voor een beperkten, overzichtelijken kring de rekening op te maken van de uitgaven, gedaan ten behoeve van regionale zorg en daartegenover staande ontvangsten, treedt voor alle betrokkenen, zoowel de bevolking en haar hoofden en voorlichters als de ambtenaren van bestuur en speciale diensten het nut van het opbrengen van belastingen aan het licht, en tevens de onmogelijkheid om uitgaven te doen, indien daarvoor niet de middelen aanwezig zijn. De trouwe en volledige middelenopbrengst

wordt gestimuleerd; de drang tot opdrijving der uitgaven getemperd.

Ten volle zullen deze en andere voordeelen eerst kunnen worden verwezenlijkt bij doorvoering, op den hiervoren geschetsten voet, van staatkundige decentralisatie, waarbij de verzorging van regionale belangen wordt overgedragen aan autonome organen.

Slechts aan zoodanige organen kan het recht toevallen om, tot uitbouw en vervollediging van welvaartszorg, eigen middelen te heffen. Autonomie, in dezen breedten zin opgevat, beteekent niet slechts zelfwerkzaamheid en zelfverantwoordelijkheid, doch ook zelfbekostiging. Zij is slechts denkbaar in streken, waar de voorwaarden voor haar ontwikkeling in dezen zin aanwezig zijn; doch daar zal zij dan ook in volledige mate kunnen bijdragen tot saneering van 's Lands budget en tot hervatting en activeering van een op eigen behoeften georiënteerde welvaartspolitiek. Onder den stimuleerenden eisch van evenwicht tusschen de kosten van de overgedragen zorg en de opbrengst der overgedragen middelen, zullen de autonome organen de opbrengst dier middelen zoover als noodig en mogelijk is kunnen opvoeren en met de opbrengst dezer middelen kunnen woekeren. Op deze wijze wordt voor de overheidsorganisatie een nieuwe grondslag gelegd en een nieuwe werkwijze ingeleid, die meer uitzicht openen op evenwicht tusschen Landsontvangsten en -uitgaven en op hervatting der welvaartspolitiek dan het bestaande in hoofzaak gecentraliseerde beleid biedt.

In het verloop van het saneeringsproces, dat vele zelfbesturende landschappen reeds achter den rug hebben, zoowel als in de gewichtige diensten, welke vele zelfstandige gemeenschappen bewezen hebben ter verlichting van de lasten welke op het Land rustten, vindt de Regeering verdere steunpunten voor Haar overtuiging dat een sterk en snel doorgezet proces van decentralisatie thans in het belang van een juist saneeringsbeleid volstrekt noodzakelijk is.

Dit decentralisatieproces zal over geheel Indië op zooveel mogelijk een parigen voet moeten worden volbracht. De voordeelen van dit proces zullen zich eerst dan volledig doen gevoelen. De bestaande toestand waarbij de doorvoering der bestuurshervorming onderweg is blijven steken, herbergt gebreken van organisatie en duurte, die eerst bij volledige doorvoering ophouden te bestaan en thans niet langer mogen voortduren.

Om de crisis moet dus de volledige doorvoering van de bestuurshervorming ter hand worden genomen.

3. Vervollediging van de hervorming op Java.

Uit het vorenstaande vloeit aanstonds voort, dat, ofschoon het onderhavig voorstel alleen be-

trekking heeft op doorvoering van de bestuurs-hervorming in de Buitengewesten, de daarbij te volgen richtlijn evenzeer geldt bij hetgeen nog noodig is om de hervorming op Java en Madoera te vervollledigen. De Regeering stelt zich te dien aanzien voor met spoed ter hand te doen nemen de overdracht aan provincies, regentschappen en stadsgemeenten van deelen der zorg voor onderwijs en voor volksgezondheid, zoomede van enkele andere daarvoor in aanmerking komende objecten van minder beteekenis. Van overwegend belang acht Zij voorts het tot stand brengen van een stelselmatige regeling der financieele verhouding van het Land tot de zelfstandige gemeenschappen op Java en Madoera, een regeling die zal moeten zijn toegespitst op het zetten van de regionale toring naar de regionale nering.

4. De kosten van de hervorming.

Zooals hiervoren [is uiteengezet, ziet de Regeering de doorvoering en completeering der bestuurshervorming als den onontbeerlijken grondslag van een op breede basis gesteld plan tot gezondmaking van de Landshuishouding en tot aanpassing van het overheidsapparaat aan de eischen eener nieuwe situatie. Zij koestert de verwachting, dat de financieele uitkomsten, die zullen resulteren uit het stelsel van gedecentraliseerd saneeringsbeleid, uit de beoogde stimuleering van plaatselijk burgerschap en regionale activiteit en uit de daarmee samenhangende opvoering en doeltreffender besteding van regionale middelen, belangrijk zullen zijn. Nochtans is het uiteraard niet mogelijk, den omvang van die te verwachten resultaten tevoren in cijfers aan te geven.

Afgezien van deze financieele baten van de hervorming zullen door een samenstel van maatregelen, waarover hierna wordt gehandeld, de directe en indirecte kosten der hervorming op een zoo laag mogelijk peil moeten worden gehouden. De strekking van deze maatregelen zal zijn de kosten verbonden aan de staatkundige hervorming, derhalve aan de instelling en inwerkingtreding van autonome gemeenschappen met haar eigen organen, binnen den kortst mogelijken tijd door deze gemeenschappen te doen dragen. Dit wordt ter bevordering van een gezonde zelfstandigheid noodzakelijk geacht.

De kosten van de staatkundige hervorming zullen dus in 's Lands budget slechts zeer tijdelijk een bovendien geringe plaats innemen. De kosten van de administratieve hervorming, daarentegen zullen uiteraard de Landsbegroting bezwaren. De administratieve hervorming gaat voorts, volgens het stelsel der wet en overeenkomstig het hiervóór aangeduid plan, naar

tijdsorde aan de staatkundige vooraf; met de kosten dezer administratieve reorganisatie valt derhalve dadelijk te rekenen.

De bijlage van deze memorie bevat een toegelichte raming van de uit dien hoofde voor 1937 te verwachten uitgaven, begroot op een bedrag van f 283 771,—. Deze begroting van de aanvankelijke kosten wordt gunstig beïnvloed door de omstandigheid dat het, zooals nader zal worden toegelicht, in de bedoeling ligt om de Gouverneurs niet van den beginne af te belasten met het volle gewicht der administratie verbonden aan het gewestelijk bestuur, weshalve de Gouvernementskantoren niet aanstonds op volle sterkte behoeven te worden toegerust. Naarmate dit wel het geval wordt, zullen de kosten naar de mede in de bijlage vervatte raming geleidelijk stijgen tot f 426 443 's jaars.

5. De doorvoering der bestuurshervorming in de Buitengewesten mede in dienst gesteld van het saneeringsbeleid. Consequenties voor de wijze van doorvoering.

De oorspronkelijke doelstelling van de bestuurs-hervorming: ontplooiing van plaatselijke en regionale autonomie, benevens verbetering van het bestuursapparaat heeft derhalve een aanvulling verkregen, welke haar aan de huidige situatie aanpast; zij wordt de basis voor voortgezet saneeringsbeleid en voor het scheppen van de mogelijkheid tot hervatting van welvaarts-politiek. Doch zij zal dit slechts kunnen zijn, indien, met volledig behoud van het wezen der hervorming, de wijze van doorvoering in verband wordt gebracht met het saneeringsbeleid. Alleen indien hieraan streng de hand wordt gehouden kan een organisatie worden geschapen, die op uiterste soberheid zal zijn ingesteld; en slechts op deze wijze kan de voorwaarde worden verwezenlijkt, zonder welke aan staatkundige lichamen thans geen toekomst kan worden toegedacht.

Zooals reeds werd opgemerkt, mag deze bijzondere wijze van doorvoering van het hervormingsplan van 1931-1932 niet leiden tot aantasting van het wezen van dit plan of principieele afwijking daarvan. Een verwijzing naar de hiervoren uiteengezette redenen, die tot de hervatting van den hervormingsarbeid juist thans nopen, moge voldoende zijn tot motiveering van deze noodzaak; het zijn immers juist de essentiele elementen van dat plan die de meest waardevolle bouwstoffen moeten vormen van het beoogde saneeringsbeleid.

De Regeering is van oordeel, dat het samenstel van maatregelen, hetwelk hierna zal worden besproken, aan de gestelde voorwaarden voldoet. Deze in groote trekken te houden beschouwing heeft evenwel niet de strekking om tegelijk met

den onderhavigen begrootingspost al die maatregelen aan het oordeel van den Volksraad te onderwerpen. De Regeering zou daartoe in details moeten treden, die ten deele nog uitwerking behoeven. De navolgende toelichting bedoelt daarom slechts de hoofdtrekken van deze maatregelen in groote lijnen te schetsen, opdat de Volksraad een denkbeeld kan vormen van de wijze van doorvoering der hervorming welke der Regeering thans voor den geest staat. De voor de uitwerking noodige gedetailleerde ontwerpen zullen te zijner tijd aanhangig worden gemaakt.

6. De wijze van doorvoering der staatkundige hervorming.

Als autonome staatkundige organen boven het niveau der inlandsche gemeente kunnen in de Buitengewesten in aanmerking komen de groeps-gemeenschappen waarvan hiervoren sprake was en de zelfbesturende landschappen. Het beginse-lenplan van 1931/1932 gewaagde reeds van eventueel herstel van zelfbestuur, welke maatregel destijds in studie was. De resultaten van die studie hebben de wenschelijkheid in het licht gesteld om voor die gebieden, waar daartoe de factoren aanwezig worden geacht, dien maatregel in ernstige overweging te nemen. In bepaalde omstandigheden zal een dusdanig herstel van inheemsche bewindsvormen de voorkeur verdienen boven de invoering van westersch-democratische instellingen. Ook met betrekking tot het bezuinigings- en saneeringsbeleid biedt, naar de ervaring heeft geleerd, de zelfbestuursstatus bijzondere voordeelen. Het laat zich intusschen aanzien, dat slechts in een beperkt gebied deze maatregel toepassing zal kunnen vinden.

Voor het overige zullen daar waar voor doorvoering der staatkundige hervorming de factoren aanwezig zijn, overeenkomstig het stelsel van de bestuurshervormingswet en het beginselenplan, autonome gemeenschappen worden ingesteld, bestuurd door raden. Teneinde ook in die gebieds-deelen te voldoen aan den dwingenden eisch, dat de directe en indirecte kosten zoo laag mogelijk moeten worden gehouden, zullen de inrichting en de werkwijze der nieuwe lichamen zoo eenvoudig mogelijk moeten worden ingesteld. Zulks schijnt trouwens ook bepaald noodzakelijk ten einde te voorkomen, dat de nieuwe bestuursvormen te ver buiten de sfeer zelfs van het eenigszins ontwikkeld deel der bevolking zouden komen.

Een zelfde combinatie van financiële en staatkundige overwegingen leidt tot enkele nadere conclusies ten aanzien van de nieuw in te stellen organen. Zoo zal tusschen de raden en de met uitvoering belastte organen der nieuwe gemeenschappen een afbakening van bevoegdheden moeten plaats vinden in dier voege, dat aan de raden geen bevoegd-

heden worden toegekend, die in de sfeer der betrokken samenleving eerder aan het uitvoerend orgaan behoorden toe te vallen.

Ook zullen, zooals reeds eerder werd vermeld, de dadelijke kosten, voortvloeiend uit de instelling en werking van de nieuwe organen, zoo spoedig mogelijk door de autonome gemeenschappen zelve moeten worden gedragen.

Bovenal is het noodzakelijk om aan de nieuwe gemeenschappen reeds aanstonds bij haar instelling een volwaardige taak op te dragen, geschraagd door een stelselmatige regeling van haar financiële verhouding tot het Land. Van regelmatige saneering der Landshuishouding met behulp van deze raden zou anders geen sprake kunnen zijn.

Een spoedige overdekking van geheel het gebied der Buitengewesten met herstelde zelfbesturen en raden kan niet worden verwacht. De toestanden loopen daartoe in de verschillende deelen dier gewesten te zeer uiteen. Bovendien zal tot de instelling van raden alleen overgegaan kunnen worden waar onder de hoofden en ingezetenen wezenlijk de krachten beschikbaar zijn om in een raadsorganisatie mede te werken bij uiterst moeilijkheden arbeid als thans moet worden verricht, en waar de economische toestand ruimte biedt voor het scheppen van eigen middelen.

7. De wijze van doorvoering der administratieve hervorming.

Onder de in de Buitengewesten heerschende omstandigheden kan dus niet worden gedacht aan een spoedige invoering van staatkundige hervorming in geheel het gebied dier gewesten; alleen stapsgewijze kan hier voortgang worden gemaakt. Een groot deel dier gewesten, waar de ontwikkeling nog niet zoodanig is voortgeschreden, dat daar binnen afzienbaren tijd de factoren, noodzakelijk voor staatkundige hervorming in den vorenomschreven zin, kunnen worden verwacht, zal nog langen tijd ambtelijk bestuurd moeten worden.

Deze omstandigheid zou er toe leiden, dat het onontwikkelde gebied geheel achter zou moeten blijven, omdat de wet verbiedt aan ambtelijke organen de zelfstandige beschikking te geven over Landsmiddelen ter voorziening in de behoeften van dat gebied. Het meer ontwikkeld gebied, dat niet dadelijk staatkundig zou kunnen worden hervormd, zou eveneens gedurende min of meer geruimen tijd moeten achterblijven.

Voortgezette saneering van de Landshuishouding kan evenwel niet wachten.

Daarom heeft de Regeering zich voorgenomen om bij de administratieve hervorming een stelsel te volgen, dat van de voordeelen en nuttige effecten der decentralisatie een zoo groot mogelijk deel binnen den kortst mogelijken tijd in het be-

reik brengt. Volledig kunnen die voordeelen slechts worden bereikt bij algeheele doorvoering der bestuursvorming met creatie van autonome organen; alleen aan zulke organen kan de beschikking over de voor hun gebied bestemde middelen worden gegeven, benevens het recht om eigen middelen te heffen; in dat stelsel alleen zal ook de stimuleering van de activiteit der bevolking, vooral in haar meest ontwikkelde lagen, en van haar hoofden tot haar volle ontplooiing kunnen komen.

Desniettemin kan, zooals reeds eerder werd betoogd, van een krachtig doorgevoerde overdracht van ambtelijke bevoegdheden aan lagere autoriteiten, een overdracht die mede vereischt wordt door het stelsel der bestuursvormingswet, belangrijk resultaat voor de saneering der Landshuishouding worden verwacht. Dit resultaat nu zal aanzienlijk worden opgevoerd door het stelsel van regionale rekeningen, dat de Regeering Zich voorstelt hierbij te volgen. Grondslag van dit stelsel is een uitsplitsing, binnen de Landsbegrooting, van alle uitgaven en ontvangsten, welke naar haar aard als regionaal kunnen worden bestempeld. Deze uitgaven en middelen blijven op de Landsbegrooting paraisseeren en blijven dus onderworpen aan het beschikkingsrecht van de organen, aan welke dit recht thans behoort. Door evenwel de regionale middelen en uitgaven te groepeeren in nieuwe onderdeelen van de begrooting (waarin zij thans voorkomen vermengd met uitgaven en ontvangsten van specifiek centralen aard) wordt bereikt dat een overzicht wordt verkregen van de baten en lasten der regionale overheidszorg voor elk gebied. Binnen dit kader kan dan sprake zijn van een streven naar evenwicht tusschen de ontvangsten en uitgaven voor elk gebied. Ook kan op dezen grondslag de naar regionale behoeften gedifferentieerde overheidszorg, waarvan vroeger in deze memorie sprake was, tot ontwikkeling worden gebracht. Voor de eveneens eerder besproken saneering in regionaal verband en op regionaal peil legt dit stelsel almede den onmisbaren grondslag. Ten slotte biedt het stelsel dezer regionale rekeningen aan alle bij het beheer der regionale middelen betrokkenen het inzicht in bron en doel der geheven middelen, dat, zooals ook reeds werd betoogd, onontbeerlijk mag worden geacht als stimulans voor het woekeren, in eigen milieu, met de beschikbare middelen, dus tot het verkrijgen van een maximum van nuttige diensten voor een minimum van lasten.

Door dit stelsel te verbinden aan dat der decentralisatie van ambtelijke bevoegdheden, verwacht de Regeering het bereiken van saneeringsmogelijkheden, die voor wat betreft de uitgaven

van regionalen aard een noodzakelijke aanvulling en afronding vormen van het tot dusver gevoerd centraal geleid bezuinigingsbeleid.

Het stelsel der regionale rekeningen brengt dus mede, dat de Landsuitgaven en -ontvangsten worden onderscheiden in „centrale” en „regionale” uitgaven en middelen. Op welk niveau zal deze scheiding worden aangebracht? In overweging is als voorbeeld te nemen de regeling der financieele verhouding tusschen het Land en de zelfbesturende landschappen in de Buitengewesten, waarbij ruime plaats is gelaten aan regionale voorziening zoodat dit voorbeeld zich voor een sterk doorgevoerde decentralisatie goed leent. Geschiedt dit, dan zal anderzijds een aanpassing van deze regeling, die de kenmerken van de historisch gegroeide verhouding tusschen het Land en de betrokken landschappen draagt, aan de verhoudingen in het rechtstreeks bestuurd gebied niet achterwege kunnen blijven.

Te verwachten is, dat evenwicht tusschen regionale ontvangsten en uitgaven in tal van gebieden der Buitengewesten niet aanwezig zal blijken te zijn. Men zal dan gebied voor gebied met toeslagen moeten werken om dit evenwicht aan te brengen. Men zal nu eenmaal sterk rekening moeten houden met de omstandigheid dat door allerlei factoren de overheidszorg in verschillende gebiedsdeelen ontwikkeld is boven de opbrengsten dezer gebieden. Ook komt onontwikkeld armlastig gebied voor. Slechts heel geleidelijk kan naar evenwicht toegewerkt worden.

Bezuinigings- en versoberingseischen kunnen daarbij worden gesteld door de toeslagen te verminderen c.q. door de afgestane middelen tot geringer percentages te beperken.

Bij dit stelsel der regionale rekeningen wordt het bezwaar, dat de Buitengewesten zich voor eene spoedige algeheele doorvoering der staatkundige hervorming niet leenen waar mogelijk ondervangen. Tegelijk biedt het stelsel een volmaakt te noemen voorbereiding voor deze staatkundige hervorming. Dit is allereerst voor de volledige doorvoering van de bestuursvorming. De financieele regelingen en de taakoverdracht zijn altijd de moeilijke en bewerkelijke onderdeelen geweest bij voorbereiding van staatkundige hervormingen. Deze onderdeelen nu worden bij het geschetste stelsel in ambtelijk verband niet alleen „voorbereid” maar ook zoo veel mogelijk „tot stand gebracht” en aan de praktijk getoetst. Binnen het kader der Landsbegrooting worden de regionale taak en de tot bekostiging daarvan aangewezen middelen overzichtelijk en systematisch uit de centrale taak en middelen afgezonderd. Zoo komt dan gereed te liggen, wat t.z.t. aan c.q. in te stellen autonome lichamen zal zijn over te dragen. De eigenlijke

instelling van staatkundige lichamen vordert daarvoor slechts beperkte voorbereiding.

8. *De taak der Gouverneurs.*

Zelfs atgescheiden van het stelsel der bestuurshervormingswet, waarbij de staatkundige hervorming tot ontwikkeling wordt gebracht binnen het kader der ambtelijke organisatie, zoodat met de doorvoering der ambtelijke hervorming moet worden begonnen, brengt het stelsel van regionale rekeningen gebiedend mede, dat zoo spoedig mogelijk wordt aangevangen met de instelling der gouvernementen Sumatra, Borneo en Groote Oost. Om bij den opzet en de werking van dit stelsel onontbeerlijke leiding en toezicht te geven, om enerzijds te zorgen dat regionale eigenaardigheden en inzichten tot hun recht komen, en om anderzijds er voor te waken dat onvermijdelijke centrale eischen regionaal ingang vinden, kan een gezaghebbende instantie als de Gouverneurs hierbij vormen, onmogelijk worden ontbeerd.

Ook overigens zal de taak van de Gouverneurs aanvankelijk voor een goed deel bestaan uit de gewestelijke doorvoering van de hervorming, daaronder begrepen de staatkundige hervorming, de administratieve decentralisatie en de bestudeering van de meest doeltreffende organisatie van gezag in de plaatselijke sfeer. Wat dit laatste punt betreft zij hierbij aangeteekend, dat het geenszins in het voornemen ligt te dezer zake in de naaste toekomst eenige wijziging te brengen in den bestaanden toestand. Het wordt evenwel noodzakelijk geacht de vraag, of, en zoo ja, welke voorzieningen op dit punt bij voortschrijdende ontwikkeling in een verdere toekomst noodzakelijk kunnen worden, reeds aanstonds door de Gouverneurs te doen bestudeeren, opdat bij deze bestudeering met plaatselijke en regionale omstandigheden ten volle rekening worde gehouden waarbij voortdurend het oog zal moeten zijn gericht op de gelding en den uitbouw van het beginsel, vervat in art. 118 der Indische Staatsregeling, en waarbij geen enkele gebondenheid zal bestaan aan te dier zake vroeger opgestelde schema's.

Om de Gouverneurs voor deze veelomvattende taak de noodige vrijheid van beweging en tijd te verzekeren, wordt het bepaald noodzakelijk geacht hen niet aanstonds te belasten met de volledige administratie der gewestelijke bestuursvoering.

Wijl naar het stelsel der hervorming de Gouverneurs hun bevoegdheden voornamelijk zullen ontleenen aan het centrum der Regeering, en de tegenwoordige hoofden van gewestelijk bestuur zooveel mogelijk in hun tegenwoordige bevoegdheden zullen worden gelaten, ligt het in het voornemen een wetsontwerp aanhangig te maken om artikelen 128 en 129 van de Indische Staatsrege-

ling met deze gedachte in overeenstemming te brengen.

In dit wetsontwerp zal n.l. de gelegendeid geopend moeten worden om de in die artikelen genoemde bevoegdheden onder toezicht van de Gouverneurs te doen uitoefenen door de Residenten.

Ook artikel 40 van de Indische Staatsregeling zal in deze wijziging moeten worden betrokken. Evenzeer als artikel 39 van de I. S. delegatie van het benoemingsrecht van den Gouverneur-Generaal toelaat, zal artikel 40 I. S. dergelijke delegatie moeten toelaten t.a.v. het recht om — onder hooger toezicht — de bezoldigingen — t.a.v. bepaalde groepen van lagere beambten — vast te stellen.

In het evenuiteengezette overgangsstadium tot de gewestelijke doorvoering der hervorming komt het nog niet noodzakelijk voor om de Gouverneurs reeds aanstonds te doen bijstaan door raden. Wel ligt het in het voornemen in een niet ver verwijderde toekomst tot instelling van zulke raden als adviescolleges te geraken; de voorbereiding daarvan zal mede een deel van de taak des Gouverneurs uitmaken.

9. *De voor 1936 te maken kosten.*

Tevoren werd toegelicht dat de kosten van de administratieve hervorming in volgroeienden staat f 426 443 's jaars zullen wezen. Voor 1937 — de Regeering stelt voor de nieuwe gouvernementen met ingang van 1 Januari 1937 in te stellen — wordt f 283 771 noodig geacht; dit bedrag zal in volgende jaren geleidelijk stijgen tot het eerdergenoemde bedrag van f 426 443.

Voor 1936 behoeven slechts gelden beschikbaar gesteld te worden om de nieuwe Gouverneurs en eenig aan hen toe te voegen personeel aan te stellen teneinde zich vanaf 1 November te wijden aan voorbereidende werkzaamheden.

Dit sluit aan bij het voornemen om er zooveel mogelijk voor te zorgen dat einde 1936 de regionale rekeningen voor de Buitengewesten in eersten opzet klaar zijn. De nieuwe gewestelijke besturen kunnen zich dan dadelijk wijden aan de werking van dit stelsel van regionale rekeningen. De daarvan te verwachten gunstige financieele resultaten zullen zich alsdan reeds in den loop van het jaar 1937 beginnen te vertoonen.

De eerste opzet van de regionale rekeningen zal worden bewerkstelligd onder leiding van den Regeeringscommissaris voor de Bestuurshervorming, die daartoe de beschikking moet krijgen over eenige krachten die bestemd zullen zijn op 1 Januari 1937 over te gaan naar de nieuwe gewestelijke kantoren en die aldus voor hun toekomstigen gewestelijken werkkring een gedegen opleiding en ervaring opdoen.

Het ligt in de bedoeling om de administratie der regionale rekeningen niet regionaal te voeren,

maar te leiden over de bestaande Lands-comptabiliteits- en administratiekantoren. Zulks zal de kosten van deze administratie zeer beperken. Teneinde de regionale rekeningen voor 1936 en voor volgende jaren te baseeren op uitkomsten van financieel beheer, hetgeen voor een juiste opzet noodig is, kan regionale boekhouding niet gemist worden, waarmede dan ook reeds in 1936 zal worden begonnen. Het staat niet vast of en zoo ja, welke extra-kosten daarvoor op de genoemde Landskantoren moeten worden gemaakt. Wellicht zullen dus de na te noemen voor 1936, en de vorengenoemde voor 1937 en volgende jaren geraamde kosten uit evengenoemden hoofde moeten worden overschreden. Verwacht wordt dat deze eventuele overschrijding ten hoogste f 15.000 zal bedragen, zijnde het salaris van 4 schatkistambtenaren à f 250, 2 klerken à f 30 en 9 schrijvers à f 20.

Onderstaande staat geeft een specificatie van hoogerbedoelde voor 1936 te maken kosten.

Overdracht van de bevoegdheid tot benoeming enz. van ambtenaren, in dienst van autonome gemeenschappen, op de dagelijksche besturen dier gemeenschappen. (Ond. 99)

Aan den Volksraad werd ter overweging aangeboden het ontwerp eener ordonnantie tot overdracht van de bevoegdheid tot benoeming enz. van ambtenaren, in dienst van autonome gemeenschappen, op de dagelijksche besturen dier gemeenschappen.

Ontwerp-ordonnantie.

In naam der Koningin enz.

Dat Hij, aan de dagelijksche besturen van de provincies, de stadsgemeenten, de regentschappen en de locale ressorten de bevoegdheid willende toekennen om, met in achtneming van de door de raden van die gemeenschappen te stellen regelen, de ambtenaren in dienst van die gemeenschappen te benoemen, te schorsen en te ontslaan en tevens de bepalingen omtrent toekenning van bezoldigingen en vernietiging van besluiten met elkaar in overeenstemming willende brengen; enz.

Artikel 1.

Het Decentralisatiebesluit (Staatsblad 1905 No. 137), zooals dit is gewijzigd en aangevuld, laatstelijk bij ordonnantie van 24 November 1933 (Staatsblad No. 452), wordt gewijzigd als volgt:

De aanhef van artikel 15 wordt gelezen:

„De beslissingen (verordeningen daaronder begrepen) van de raden, de colleges van burgemeester en wethouders en de voorzitters der raden kunnen, enz.”.

Artikel 2.

De Locale raden-ordonnantie (Staatsblad 1905 No. 181), zooals deze is gewijzigd en aangevuld, laatstelijk bij ordonnantie van 11 October 1935 (Staatsblad No. 494), wordt nader gewijzigd en aangevuld als volgt:

A. In het eerste lid van artikel 25*k*, dat is ingevoegd bij de ordonnantie van 15 Mei 1922 (Staatsblad No. 327), wordt na „18, lid 1 en 2”, ingevoegd: „26*b* lid 1 en 2, 43*c* lid 1, 44 lid 2”.

B. Na artikel 26*a*, dat is ingevoegd bij de ordonnantie van 19 October 1922 (Staatsblad No. 664) wordt ingevoegd een nieuw artikel 26*b*, luidende:

„(1). Onverminderd het bepaalde bij artikel 4 lid 1, tweede zin van het Decentralisatiebesluit wordt de secretaris van den raad benoemd door den raad uit een voordracht van tenminste twee personen, opgemaakt door den Voorzitter.

(2). Hij wordt door den raad, op voorstel van den Voorzitter geschorst en ontslagen”.

C. Na artikel 43*b*, dat is ingevoegd bij de ordonnantie van 11 October 1935 (Staatsblad No. 494) wordt ingevoegd een nieuw artikel 43*c*, luidende:

„(1). De Voorzitter stelt met in achtneming van de in de artikelen 26*a* en 43*b* bedoelde regelingen en binnen de grenzen der begroting de bezoldigingen vast van de ambtenaren en bedienden van het ressort, voor zoover hij zulks niet bij een in de Javasche Courant te plaatsen besluit aan anderen heeft overgedragen.

(2). De Voorzitter deelt alle besluiten tot vaststelling der bezoldigingen mede in de eerstvolgende vergadering van den raad”.

D. Artikel 44 wordt gelezen:

„(1). De raad regelt de benoeming, de schorsing en het ontslag van de ambtenaren en de bedienden van het ressort, en voor zoover de Voorzitter gebruik maakt van de hem bij het volgende lid toegekende bevoegdheid om schorsing en ontslag aan anderen over te dragen, het beroep van den geschorsten of ontslagen ambtenaar of bediende op den Voorzitter. Deze regelingen zijn onderworpen aan de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal.

(2). Onverminderd het bepaalde in artikel 26*b* en met in achtneming van de in het eerste lid bedoelde regelingen worden de ambtenaren en bedienden van het ressort van den raad benoemd, geschorst en ontslagen door den Voorzitter, voor zoover zulks niet door dezen bij een in de Javasche Courant te plaatsen besluit aan anderen is overgedragen.

(3). De Voorzitter deelt alle besluiten tot benoeming, schorsing en ontslag mede in de eerstvolgende vergadering van den raad”.

Artikel 3.

De Provincie-ordonnantie (Staatsblad 1924 No. 8), zooals deze is gewijzigd en aangevuld, laatstelijk bij ordonnantie van 11 October 1935 (Staatsblad No. 494), wordt nader gewijzigd en aangevuld als volgt :

A. Artikel 30 wordt gelezen :

„(1). Het college van gedeputeerden stelt met in achtneming van de in het vorige artikel bedoelde regelingen en binnen de grenzen der begrooting de bezoldigingen vast van de ambtenaren in dienst der provincie, voor zoover zulks niet door het college bij een in het provinciaal blad te plaatsen besluit aan anderen is opgedragen.

(2). De Gouverneur deelt alle besluiten tot vaststelling der bezoldigingen mede in de eerstvolgende vergaderingen van den provincialen raad”.

B. Artikel 31, dat is gewijzigd bij de ordonnantie van 25 Juni 1926 (Staatsblad No. 254), wordt gelezen :

„(1). De provinciale raad regelt de benoeming, de schorsing en het ontslag van de ambtenaren in dienst der provincie en, voor zoover het college van gedeputeerden gebruik maakt van de bij het volgende lid toegekende bevoegdheid om schorsing en ontslag aan anderen op te dragen, het beroep van den geschorsten of ontslagen ambtenaar op dat college. Deze regelingen zijn onderworpen aan de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal.

(2). Onverminderd het bepaalde in artikel 35 en met in achtneming van de in het eerste lid bedoelde regelingen worden de ambtenaren in dienst der provincie benoemd, geschorst en ontslagen door het college van gedeputeerden, voor zoover zulks niet door genoemd college bij een in het provinciaal blad te plaatsen besluit aan anderen is opgedragen.

(3). De Gouverneur deelt alle besluiten tot benoeming, schorsing en ontslag mede in de eerstvolgende vergadering van den provincialen raad”.

Artikel 4.

De Regentschapsordonnantie (Staatsblad 1924 No. 79), zooals deze is gewijzigd en aangevuld, laatstelijk bij ordonnantie van 11 October 1935 (Staatsblad No. 494), wordt nader gewijzigd en aangevuld als volgt :

A. Artikel 28 wordt gelezen :

„(1). Het college van gecommiteerden stelt met in achtneming van de in het vorige artikel bedoelde regelingen en binnen de grenzen der begrooting de bezoldigingen vast van de ambtenaren in dienst van het regentschap, voor zoover zulks niet door het college bij een in het provinciaal blad te plaatsen besluit aan anderen is opgedragen.

(2). De regent deelt alle besluiten tot vaststelling der bezoldigingen mede in de eerstvolgende vergadering van den regentschapsraad”.

B. Artikel 29, dat is gewijzigd bij de ordonnantie van 25 Juni 1926 (Staatsblad No. 254), wordt gelezen :

„(1). De regentschapsraad regelt de benoeming, de schorsing en het ontslag van de ambtenaren in dienst van het regentschap en, voor zoover het college van gecommiteerden gebruik maakt van de bij het volgende lid toegekende bevoegdheid om schorsing en ontslag aan anderen op te dragen, het beroep van den geschorsten of ontslagen ambtenaar op dat college. Deze regelingen zijn onderworpen aan de goedkeuring van het college van gedeputeerden.

(2). Met in achtneming van de in het eerste lid bedoelde regelingen worden de ambtenaren in dienst van het regentschap benoemd, geschorst en ontslagen door het college van gecommiteerden, voor zoover zulks niet door genoemd college bij een in het provinciaal blad te plaatsen besluit aan anderen is opgedragen.

(3). De regent deelt alle besluiten tot benoeming, schorsing en ontslag mede in de eerstvolgende vergadering van den regentschapsraad”.

C. De aanhef van artikel 125, dat is gewijzigd bij de ordonnantie van 4 Januari 1928 (Staatsblad No. 2), wordt gelezen :

„(1). De besluiten van den raad, van het college van gecommiteerden en van den regent kunnen, enz”.

Artikel 5.

De Stadsgemeente-ordonnantie (Staatsblad 1926 No. 365), zooals deze is gewijzigd en aangevuld, laatstelijk bij de ordonnantie van 11 October 1935 (Staatsblad No. 494), wordt nader gewijzigd en aangevuld als volgt :

A. Artikel 39 wordt gelezen :

„(1). Het college van burgemeester en wethouders stelt met in achtneming van de in het vorige artikel bedoelde regelingen en binnen de grenzen der begrooting de bezoldigingen vast van de ambtenaren in dienst der stadsgemeente, voor zoover zulks niet door het college bij een in het provinciaal blad te plaatsen besluit aan anderen is opgedragen.

(2). De burgemeester deelt alle besluiten tot vaststelling der bezoldigingen mede in de eerstvolgende vergadering van den raad”.

B. Artikel 40 wordt gelezen :

„(1). De raad regelt de benoeming, de schorsing en het ontslag van de ambtenaren in dienst der stadsgemeente en, voor zoover het college van burgemeester en wethouders gebruik maakt van de bij het volgende lid toegekende bevoegdheid om schorsing en ontslag aan anderen op te dra-

gen, het beroep van den geschorsten of ontslagen ambtenaar op dat college. Deze regelingen zijn onderworpen aan de goedkeuring van het college van gedeputeerden.

(2) Onverminderd het bepaalde in artikel 42 en met inachtneming van de in het eerste lid bedoelde regelingen worden de ambtenaren in dienst der stadsgemeente benoemd, geschorst en ontslagen door het college van burgemeester en wethouders, voor zoover zulks niet door genoemd college bij een in het provinciaal blad te plaatsen besluit aan anderen is opgedragen.

(3). De burgemeester deelt alle besluiten tot benoeming, schorsing en ontslag mede in de eerstvolgende vergadering van den raad."

C. De aanhef van artikel 144, dat is gewijzigd bij de ordonnantie van 4 Januari 1928 (Staatsblad No. 2), wordt gelezen:

„(1). De besluiten van den raad, van het college van burgemeester en wethouders en van den burgemeester kunnen, enz."

Artikel 6.

Deze ordonnantie treedt in werking met ingang van een door den Gouverneur-Generaal te bepalen tijdstip.

Memorie van toelichting.

Ingevolge de geldende bepalingen worden de ambtenaren in dienst van de provincies, stadsgemeenten, regentschappen en locale ressorten benoemd, geschorst en ontslagen door de raden van die gemeenschappen, voor zooveel zulks niet aan anderen is voorbehouden ¹⁾ of door de raden aan anderen is opgedragen.

Met de uitvoering van 's raads besluiten en meer algemeen met de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken is belast het dagelijksch bestuur ²⁾, dat deswege aan den raad verantwoording verschuldigd is. Zooals de bepalingen thans luiden moet het dagelijksch bestuur zijn taak verrichten met behulp van personeel, dat in de meeste gevallen wordt benoemd en ontslagen door den raad.

Deze figuur is niet de meest doelmatige.

Het dagelijksch bestuur — niet de raad — is uit hoofde van zijn bezigheden in staat over de geschiktheid van het personeel te oordeelen. Ook kan dat bestuur alleen dan in den waren zin des woords voor den gang van zaken verantwoordelijk gesteld worden, indien het zelf beslist met welke ambtenaren het zijn taak meent te kunnen verrichten.

In tijden, waarin aan de overheid, de locale zoowel als de centrale, de hoogste eischen worden gesteld bij sterk ingekrompen middelen, moet gestreefd worden naar de meest doelmatige werkwijze.

De bevoegdheid tot benoeming, schorsing en ontslag van ambtenaren behoort daarom te worden toegekend aan het dagelijksch bestuur.

De bedoeling is echter niet dat bedoeld bestuur in de uitoefening van die bevoegdheid geheel vrij zal zijn. Het is wenschelijk dat door de raden regelen worden vastgesteld, met in achtneming waarvan het uitvoerend gezag de ambtenaren benoemt en ontslaat. ³⁾ Ten einde te verzekeren dat eenerzijds deze regelen voldoende waarborgen zullen inhouden ter bescherming van de ambtenarenpositie, en anderzijds het algemeen belang niet aan ambtenarenbelangen wordt opgeofferd zullen deze regelingen onderworpen dienen te worden aan hogere goedkeuring d.w.z. ten aanzien van de regelingen van provincies en locale ressorten aan die van den Gouverneur-Generaal en voor de regelingen der stadsgemeenten en regentschappen aan die van de colleges van gedeputeerden.

Naar de geldende bepalingen kunnen de raden hun recht tot benoeming, schorsing en ontslag delegeren aan anderen. Het ontwerp behoudt deze delegatiebevoegdheid (met dien verstande uiteraard dat zij toekomt aan het dagelijksch bestuur) en kent aan den geschorsten of ontslagen ambtenaar het recht toe bij het dagelijksch bestuur in beroep te gaan. Dit laatste wordt noodzakelijk geacht eenerzijds als waarborg voor de positie der ambtenaren, die voortaan steeds, ook in lagere rangen op een beslissing van een college zullen kunnen rekenen, anderzijds omdat te verwachten is dat deze beroepsmogelijkheid in eigen sfeer zal medebrengen dat minder vaak een beroep op de Regeering zal worden gedaan. Teneinde ook de beslissingen in locale personeelsaangelegenheden onder het bereik van het vernietigingsrecht der Regeering te stellen, brengt het ontwerp artikel 15 van het Decentralisatiebesluit, artikel 125 der Regentschapsordonnantie en artikel 144 der Stadsgemeenteordonnantie in overeenstemming met artikel 129 der Provincie-ordonnantie.

Als waarborg voor de positie der ambtenaren en meer algemeen ter wille van de openbaarheid is tevens nog bepaald dat alle benoemings-, schorsings- en ontslagbesluiten in de eerstvolgende vergadering aan den raad moeten worden medegedeeld.

Opgemerkt moge nog worden, dat de be-

1) Een zoodanig voorbehoud is echter nergens gemaakt.

2) Onder de dagelijksche besturen moet worden verstaan de colleges van gedeputeerden, van gecommiteerden en van burgemeester en wethouders en waar deze colleges niet bestaan de burgemeesters en voorzitters der locale raden.

3) Evenzoo worden de bezoldigingen der locale ambtenaren geregeld door den raad en met in achtneming van die regelen vastgesteld door het dagelijksch bestuur. Men zie art. 29 en 30 der Provincie-ordonnantie, artt. 27 en 28 der Regentschaps-ordonnantie, artt. 27 en 28 der Stadsgemeente-ordonnantie.

voegdheid van de provinciale raden en stads-gemeenteraden tot benoeming, schorsing en ontslag van den secretaris ongewijzigd is gehandhaafd, omdat de secretaris tevens is secretaris van den raad zelf. De aandacht wordt er echter op gevestigd dat naar de geldende bepalingen de provinciale- en stadsgemeenteraden inzake de benoeming van hun secretarissen gebonden zijn aan een voordracht van het dagelijksch bestuur en tot schorsing en ontslag van die functionarissen slechts op voorstel van dat bestuur kunnen overgaan.

Ten aanzien van de locale raden berustte het recht tot benoeming, schorsing en ontslag van den secretaris op artikel 44 der Locale raden-ordonnantie, behoudens echter de bevoegdheid van den Gouverneur-Generaal als bedoeld bij artikel 4 lid 1 tweede zin van het Decentralisatiebesluit. Waar eerst-bedoeld artikel thans in dien zin gewijzigd wordt, dat deze bevoegdheden overgaan op den Voorzitter, is het noodzakelijk voor den secretaris een afzonderlijke regeling te treffen, teneinde deze bevoegdheden voor den raad te behouden. Deze regeling is neergelegd in het nieuwe artikel 26b.

Artikel 39 der Stadsgemeente-ordonnantie verleent aan het dagelijksch bestuur de bevoegdheid om, met in achtneming van de bezoldigingsregeling en binnen de grenzen der begroeting, de bezoldigingen van de stadsgemeente-ambtenaren vast te stellen, voor zoover bedoeld bestuur dat niet aan anderen opdraagt. ¹⁾

De onderhavige ontwerp-ordonnantie brengt artikel 30 der Provincie-ordonnantie en artikel 28 der Regentschapsordonnantie met het aangehaald artikel der Stadsgemeente-ordonnantie in overeenstemming en neemt in de Locale raden-ordonnantie een nieuwe bepaling van gelijke strekking op. Besluiten tot toekenning van salaris zullen aan den raad moeten worden medegedeeld.

ADMINISTRATIEVE JURIS-PRUDENTIE.

B. G. S. ddo. 20 November 1935 No. 2739/A.

Het heffen van opcenten op de vermogensbelasting door regentschappen is ongeoorloofd.

Door den regentschapsraad van Soekaboemi werd een verordening vastgesteld tot het heffen van opcenten op de vermogensbelasting, aan welke verordening echter bij den bovengenoemden B. G. S. de vereischte goedkeuring werd onthouden op grond van de volgende overwegingen.

In de eerste plaats acht de Regeering deze

heffing voor de regentschappen minder geëigend, aangezien de opbrengst bij het toelaatbaar getal der te heffen opcenten zoo gering zal zijn, dat de te verwachten inkomsten het regentschapsbudget niet belangrijk zullen verhoogen.

Voorts zou deze heffing in strijd komen met verschillende positieve verklaringen door de Regeering in den Volksraad afgelegd, terwijl bovendien in deze heffing door de regentschappen het gevaar schuilt, dat in een dergelijke beperkte gemeenschap reeds vóórdat daartoe wordt besloten vrij nauwkeurig kan worden geschat, welke ingezeten door die heffing zullen worden getroffen. Dit schept de mogelijkheid, dat in dit belastingmiddel een persoonlijk element sluipt, hetgeen daaraan een bijzonder onaangenaam karakter kan verleenen en derhalve beter achterwege kan blijven.

Tenslotte is het twijfelachtig of het individueel vermogen wel een gewenscht belastingobject voor de locale ressorten is, omdat de aanwezigheid van vermogen binnen de grenzen van het lokaal ressort geen verband houdt met de taakvervulling van de locale overheid.

Aanteekening.

De bovenbedoelde positieve Regeeringsverklaringen werden in de jaren 1931 en 1932 afgelegd door den Directeur van Financiën bij de behandeling van de vermogensbelastingordonnantie (Vgl. Volksraadsstukken 1931/1932, Hand. blz. 1498; 1932/1933, Hand. blz. 109).

Regeeringsomslagvel ddo. 16 December 1935 No. 32721 juncto brief Directeur van B. B. ddo. 9 December 1935 No. Dec. 102aj/3/13.

Transitoir recht.

De vraag, of tot afkondiging van een verordening kan worden overgegaan, moet beoordeeld worden aan de hand van de wettelijke voorschriften, welke op het oogenblik van die afkondiging gelden. Indien na het tijdstip van de vaststelling van een verordening, doch vóór hare afkondiging een wijziging tot stand komt in de wettelijke voorschriften, waardoor de in die verordening vervatte regeling voortaan aan voorafgaande goedkeuring is onderworpen, zal niet tot afkondiging kunnen worden overgegaan, alvorens die goedkeuring zal zijn verleend.

In zijne vergadering van 25 September 1935 besloot de stadsgemeenteraad van Bandoeng tot vaststelling van een „Verordening tot wijziging van de Ambtenarenverordening Stadsgemeente Bandoeng”. Aangezien in die verordening een bepaling voorkwam, welke naar het oordeel van den Burgemeester in strijd was met het algemeen belang, werd daarvan door hem met toepassing van artikel 36 der S. G. O. mededeeling gedaan

¹⁾ Onder „vaststellen” van de bezoldiging wordt hier verstaan het bepalen van het bedrag waarop de betrokkene naar de bepalingen der bezoldigingsregeling recht heeft.

aan het College van Gedeputeerden, welk College de verordening ter vernietiging voordroeg aan den Gouverneur-Generaal.

Tijdens de behandeling van deze aangelegenheid kwam echter de wijziging tot stand van artikel 38 der S. G. O., waardoor in den vervolge de bezoldigingsverordeningen en daarmee samenhangende regelingen van stadsgemeenten aan het preventief toezicht van het College van Gedeputeerden zijn onderworpen. Deze wijziging (Stbl. 1935 No. 494) trad in werking op 19 October 1935.

In verband hiermede werd door de Regeering geen beslissing genomen op het voorstel tot vernietiging, doch werden de stukken bij het hoogergenoemd omslagvel aan het College van Gedeputeerden teruggezonden onder uitnoodiging zelf een beslissing te nemen omtrent de al of niet goedkeuring der verordening en de Regeering van de te nemen beslissing in kennis te stellen.

De Regeering stelde Zich hierbij op het standpunt, dat, hoewel de verordening op het tijdstip harer vaststelling nog niet aan hogere goedkeuring was onderworpen en dus al aanstonds tot afkondiging had kunnen zijn overgegaan, thans — nu sedert 19 October 1935 deze goedkeuring wel is voorgeschreven en de verordening op dien datum nog niet was afgekondigd — zij niet in het provinciaal blad zou kunnen worden geplaatst vóórdat die goedkeuring zou zijn verleend (vgl. artikel 83 der S. G. O.). Voor de vraag, of afkondiging kan plaats hebben is naar het oordeel der Regeering beslissend het recht, dat op het tijdstip der afkondiging van kracht is.

Aanteekening.

De onderhavige Regeeringsbeslissing is in overeenstemming met het bij den B. G. S. van 8 Mei 1935 No. 1118/A ingenomen standpunt. Bij dat Regeeringsschrijven toch werden een aantal belastingverordeningen aan het College van Gedeputeerden terug aangeboden, aangezien het hier belastingen (en retributieve heffingen) betrof, waarvan het goedkeuringsrecht ingevolge de ordonnantie in Stbl. 1935 No. 142 aan het College van Gedeputeerden was overgedragen. Hoewel deze verordeningen waren vastgesteld vóórdat deze overdracht van het goedkeuringsrecht tot stand was gekomen en zelfs vóór dat tijdstip aan de Regeering ter goedkeuring waren aangeboden, achtte de Regeering Zich na de inwerkingtreding van genoemd Staatsblad niet langer bevoegd de goedkeuring te verleen, doch moest naar Haar oordeel nopens de goedkeuring door het College van Gedeputeerden worden beslist.

De thans besproken beslissing vindt voorts

steun in het betoog van den Minister van Justitie bij de behandeling van het ontwerp der Nederl. Ambtenarenwet-1929 in de Tweede Kamer.

„Wetsartikelen”, aldus de Minister, „moet men altijd als tijdloos beschouwen, zoodat men bij de interpretatie daarvan zich altijd moet stellen op het oogenblik, dat een bepaald artikel toepassing vindt.”

v. H.

Hooggerechtshof (Eerste Kamer), arrest van 21 Februari 1935.

Nu de gemeenteraad het door den burgemeester genomen, niet rechtsgeldige, besluit tot ontslag van appellant heeft goedgekeurd en tot het zijne gemaakt, kan de rechtsgeldigheid daarvan niet meer worden betwist.

„Intellectuele ongeschiktheid”.

X, wonende te Salatiga, appellant, procureur Mr. A. A. J. de Neef,

tegen

de Stadsgemeente Batavia, zetel hebbende te Batavia, geintimeerde procureur Mr. W. F. J. Borgman Brouwer.

Het Hooggerechtshof, enz.

Ten aanzien van het recht:

O. enz.

O., dat X tegen de beroepen vonnissen de navolgende grieven heeft aangevoerd:

tegen 's Raads interlocutoir vonnis:

dat de eerste Rechter op de minder juiste overwegingen:

1. dat door het overgelegde besluit van den Gemeenteraad van Batavia ddo. 23 Augustus 1926 het aan X in strijd met de wettelijke bepalingen, immers door den Wd. Burgemeester in stede van door den Gemeenteraad op 22 Juni 1926 verleende ontslag is goedgekeurd, en aan bedoeld aan het ontslag klevende formeel gebrek geen grond meer kan worden ontleend voor de onrechtmatigheid van het onderwerpelijk ontslag;

2. dat de term „intellectuele ongeschiktheid” in de Bataviasche Ambtenarenverordening alles omvat wat op geestelijk terrein ligt;

3. dat het voormelde besluit van den Gemeenteraad van Batavia ddo. 23 Augustus 1926 een ontslagbesluit zou zijn;

4. enz.

de Gemeente tot bewijs door getuigen van de in het dictum van het interlocutoir vonnis opgesomde feiten heeft toegelaten, in stede van X reeds dadelijk zijnen eisch toe te wijzen, althans hem toe te laten om, voorzooveel nog noodig, bewijs te leveren van het bedrag der door hem gevorderde schadevergoeding, enz.

O. ten aanzien van bovengenoemde grief tegen 's Raads interlocutoir vonnis in haar 1e en 3e onderdeel:

dat het Hof met den eersten Rechter van oordeel is, dat toen X, die opzichter-boekhouder bij het slachtbedrijf van de Gemeente Batavia was, bij besluit van den Burgemeester van Batavia ddo. 22 Juni 1926 met ingang van 1 Augustus d.a.v. op grond van intellectueele ongeschiktheid eervol uit den Dienst der Gemeente werd ontslagen, aan den Burgemeester niet de bevoegdheid tot dat ontslag toekwam, aangezien artikel 2 (1) van de toen geldende Bataviasche Ambtenaarsverordening luidde: „De ambtenaren aan wier ambt eene aanvangsbezoldiging van f 250,- of meer per maand is verbonden, worden benoemd en ontslagen door den Gemeenteraad, die voor elke benoeming eene aanbeveling van den Burgemeester ontvangt, welke als regel uit twee of meer personen moet bestaan”, terwijl tusschen partijen is onbetwist, dat X tot evenbedoelde categorie van ambtenaren behoorde;

O., dat bij Besluit van den Gemeenteraad van Batavia ddo. 22 Juni 1926 de bevoegdheid tot het benoemen en ontslaan van ambtenaren met een aanvangssalaris van f 250,— tot f 550,— waaronder X viel aan den Burgemeester was gedelegeerd, doch waar dit besluit eene wijziging was van (een) artikel der Bataviasche Ambtenarenverordening, het geen bindende kracht heeft, nu het niet in de Javasche Courant is afgekondigd;

O., dat de Gemeente wel heeft betoogd, dat volgens het toen geldende artikel 44 van de Locale Radenordonnantie de Gemeenteraden het recht hadden de bevoegdheid tot benoeming en ontslag van gemeente-ambtenaren aan anderen over te dragen, doch het Hof het met X eens is, dat deze bevoegdheid tot overdracht overeenkomstig evengenoemd artikel 44 Locale Raden Ordonnantie reeds uitputtend was geregeld in artikel 2 van de Bataviasche Ambtenarenverordening, zoodat, indien die bevoegdheid tot overdracht nog verder diende te worden uitgebreid dan dat artikel 2 aangaf, dit slechts kon geschieden door wijziging van die verordening en niet enkel door een Besluit van den Gemeenteraad dat niet is afgekondigd;

O., dat derhalve het door den Burgemeester genomen besluit tot ontslag van X als zijnde genomen door een daartoe onbevoegde autoriteit niet rechtsgeldig is;

O., dat de eerste Rechter heeft overwogen, dat, nu door het overgelegde besluit van den Gemeenteraad ddo. 23 Augustus 1926 is bewezen, dat die Raad het ontslag heeft goedgekeurd, het daaraan klevende formeele gebrek is hersteld en aan dit gebrek derhalve geen grond meer kan worden ontleend voor de beweerde onrechtmatigheid van het ontslag;

O., dat de Raad van Justitie derhalve niet, gelijk X in zijn grief sub 3 stelt, heeft overwogen, dat het besluit van den Gemeenteraad van Batavia ddo. 23 Augustus 1926 een ontslag besluit zou zijn;

O., dat het dus nog slechts de vraag is of, nu het door den Burgemeester genomen besluit tot ontslag van X niet rechtsgeldig is, deze moet geacht worden reeds op dien grond niet rechtmatig te zijn ontslagen;

O., dat het Hof deze vraag ontkennend beantwoordt, aangezien uit de geschiedenis der tot standkoming van het Besluit van den Gemeenteraad ddo. 23 Augustus 1926, waarbij is besloten den gewezen gemeente-ambtenaar X ongeschikt te verklaren voor den dienst der Gemeente in het algemeen, duidelijk blijkt, dat de Gemeenteraad, na uitvoerig onderzoek, waarbij ook X is gehoord zulks mede in verband met de door hem bij den Gemeenteraad tegen zijn ontslag ingebrachte bezwaren, zich heeft vereenigd met het door den Burgemeester aan X verleend ontslag en met de gronden waarop dat ontslag steunde, zoodat de Gemeenteraad moet geacht worden dat ontslagbesluit tot het zijne te hebben gemaakt met het gevolg, dat de rechtsgeldigheid daarvan niet meer kan worden betwist;

O., dat uit het een en ander volgt, dat X's grief tegen het beroepen interlocutoir vonnis wat haar eerste en derde onderdeel betreft, niet tot vernietiging van dat vonnis kan leiden;

P.A.R REGNAULT'S
APHRASEN

RENJOLUX
RENJOLUX
RENJOLUX

is een synthetische lakverf van grote duurzaamheid.

droogt snel tot een harde laag, en behoudt toch haar elasticiteit.

is zeer goed bestand tegen mechanische beschadiging.

Een **PAR** product

O., ten aanzien van zijn grief in haar tweede onderdeel: dat de grief ook op dat punt niet kan worden aanvaard;

O., toch, dat in artikel 40 der Bataviasche Ambtenaren Verordening de gevallen worden opgesomd, waarin de ambtenaren eervol worden ontslagen, namelijk o.a. bij wel bewezen fysieke of intellectuele ongeschiktheid, terwijl in artikel 46 dier verordening worden genoemd de gevallen van oneervol ontslag namelijk:

- a. wegens oneerlijke of laakbare handelingen;
- b. wegens dienstweigering of het eigenmachtig verlaten der betrekking of het eigenmachtig overschrijden van het verlof;

O., dat waar in artikel 40 der verordening fysieke ongeschiktheid tegenover intellectuele ongeschiktheid wordt geplaatst en uit artikel 46 volgt, dat oneerlijke of bepaald laakbare handelingen aanleiding geven tot oneervol ontslag, het Hof van oordeel is, dat met intellectuele ongeschiktheid, die een reden voor eervol ontslag is, wordt bedoeld het geval dat de prestaties van een ambtenaar, vergeleken met hetgeen redelijkerwijze van hem in de door hem bekleede betrekking mag worden geëischt, onvoldoende zijn dan wel dat zijne gedragingen of verrichtingen in de door hem bekleede betrekking zonder dat zij zijn te brengen onder een der gevallen, die tot oneervol ontslag aanleiding geven, niet van dien aard zijn, dat hij redelijkerwijze als bruikbaar in- of geschikt voor zijn betrekking kan worden aangemerkt;

O., dat hieruit volgt, dat de eerste Rechter terecht niet is meegegaan met X's opvatting, dat intellectuele ongeschiktheid in den engen zin van krankheid of minderwaardigheid der geestvermogens is op te vatten en terecht de Gemeente tot het bewijs van de bij het interlocutoir vonnis opgesomde feiten heeft toegelaten, welke feiten toch, indien bewezen, naar 's Hofs oordeel X's intellectuele ongeschiktheid in den zin van artikel 40 der Bataviasche Ambtenaren Verordening aantoonen, gelijk te dien aanzien hieronder nader zal worden overwogen;

O. enz.;

O., dat het Hof . . . voldoende bewezen acht, dat de verrichtingen en gedragingen van X in zijne betrekking van opzichter-boekhouder bij het slachtbedrijf der Gemeente Batavia niet van dien aard zijn geweest, dat hij redelijkerwijze als een bruikbaar ambtenaar in die betrekking kon worden aangemerkt, zoodat hij naar 's Hofs oordeel op grond van intellectuele ongeschiktheid terecht uit den Gemeentedienst eervol is ontslagen; enz.

O., dat, waar geen der door X aangevoerde grieven kan worden aanvaard, de beroepen vonnissen voorzoover daarvan is geappelleerd, behooren te worden bekrachtigd;

Gelet op artikel 58 van het Reglement op de Rechtsvordering;

Recht doende:

Bekrachtigt het tusschen partijen in deze zaak door den Raad van Justitie te Batavia gewezen interlocutoir vonnis ddo. 12 Februari 1932 voorzoover daarvan is geappelleerd zoomede het door dien Raad gewezen eindvonnis ddo. 3 Maart 1933 waarvan beroep;

Verwijst X in de kosten enz.

Ind. Tijdschrift v. h. Recht.

PERSONALIA.

Verkozen:

tot leden van den Gemeenteraad van Makassar, R. Edwards van Muyen en D. Th. N. Lengkong;
tot lid van den Provincialen Raad van Oost-Java, J. Visser;

tot leden van den Gemeenteraad van Malang, J. H. Cox en Ir. J. H. Schijfsma;

tot lid van den Regentsraad van Mr. Cornelis, Soetan Zainal Ariffin;

Afgetreden:

als lid van den Regentschapsraad van Mr. Cornelis, Djoerhana Wiriaatmadja;

OFFICIEELE MEDEDEELINGEN.

Examen Locale Administratie.

(Voorbereidend examen en examen B. Middelbare rangen).

Bij voldoende deelname zal in April of Mei a.s. wederom worden afgenomen het examen ter verkrijging eener acte van bekwaamheid in de locale administratie in Nederlandsch-Indië, uitgaande van de Vereeniging voor Locale Belangen. Ook zij die zich aan het voorbereidend examen wenschen te onderwerpen, kunnen daarvan mededeeling doen.

Het ligt in de bedoeling het schriftelijk deel van het examen te doen afnemen in of in de omgeving van de woonplaats van den candidaat. Van den uitslag daarvan zal afhangen of de candidaat tot het mondeling gedeelte wordt toegelaten. Het mondeling examen zal te Semarang worden afgenomen.

Aangiften, welke moeten bevatten naam en voornaam(en) van den candidaat benevens plaats en datum van geboorte, en welke vergezeld moeten gaan van het bewijs dat de candidaat aan de vereischten inzake vooropleiding voldoet (dit laatste geldt alleen voor het examen B.) worden vóór 1 Maart a.s. ingewacht bij den Secretaris der Examencommissie, den heer Mr. F. Lijse, Postbox 38, Semarang. Zij moeten vergezeld gaan van een bedrag van 25 gulden examengeld.